

Activiteitenkalender

Iedere laatste zaterdag van de maand behalve juli en augustus, 13u30 - 17u

Beheerswerken op de Thaborberg
contact: Willy Paessens (zie hieronder)

zondag 1 mei, 14 u.

Wandeling op de Thaborberg

Afspraak: Parking Michielsheem, Kattebroekstraat 199, 1700 Dilbeek (afrit 12 op de Ring, richting Brussel)

Aparte activiteit voor kinderen!

donderdag 5 mei, 14 u

Lentewandeling in de Wolfspuiten

Afspraak: parking Westrand, Dilbeek

Aparte activiteit voor kinderen!

zondag 5 juni, 9 u.

Wandeling op de Thaborberg

Afspraak: Michielsheem (zie boven)

zondag 19 juni, 14 u

Van Begijnenborre naar Bodegem

Afspraak: Snikbergstraat, 1700 Dilbeek (aan spandoek Natuurpunt)

vrijdag 1 juli, 9 u

Familieuitstap Parc Chlorophylle

Afspraak: parking Westrand, Dilbeek
Bijdrage en info: zie laatste pagina

zondag 31 juli, 14 u

Van Scheutbos naar Kattenbroek

Afspraak: Michielsheem (zie boven)

zondag 7 augustus, 9 u.

Wandeling op de Thaborberg

Afspraak: Michielsheem (zie boven)

zaterdag 27 augustus

vanaf 18u30: **Gezellige Barbecue**

vanaf 20 u: **Nacht van de vleermuis**

Afspraak Castelhof, Molenstraat 102, 1700 Sint-Martens-Bodegem
Bijdrage nog te bepalen.

zondag 4 september, 14 u.

Wandeling op de Thaborberg

Afspraak: Michielsheem (zie boven)

zondag 11 september – gratis

Open Monumentendag

Deelname: gratis voor leden, 1 € voor niet-leden, tenzij anders aangegeven.

Kernleden Alain en Louis geven het goede voorbeeld... →

Stort eens iets bijzonders voor de natuur...



↑ De boog kan niet altijd gespannen staan...



het zweet uws aanschijs!

Hoe klein ze ook zijn, de Dilbeekse natuurgebieden die Natuurpunt in beheer heeft, vragen heel wat werk. Alleen al het fundamentele beheer van de Thaborberg vergt meer dan 100 manuur per jaar schat conservator Willy Paessens, die zijn eigen voorbereidingswerken daarbij niet eens in rekening brengt. Dus, alle hulp is welkom...

Wat moet er gebeuren?

In afwachting van de erkenning als natuurreservaat en de bijbehorende officiële plannen, wordt op de Thaborberg een voorlopig instandhoudingsbeheer gevoerd. Drie zones, het 'Plein', de 'Koer' en de 'Boomgaard' krijgen twee keer per jaar een maaibeurt en het maaisel wordt afgevoerd. De bedoeling is de bodem in deze zones armer te maken, zodat brand-

netel en distel verdwijnen en meer zeldzame soorten een kans krijgen. Ook het bezoekerspad wordt geregeld gemaaid. Het herstel van de graslanden noodzaakt ook de kapping van de boom- en struikopslag. Het hout wordt opgehoopt in stapels, 'mutsaards', die beschutting bieden voor een heel pak ongewerveld grut en voor kleine zoogdieren. Na een poosje vestigen zich er ook paddestoelen op.

Iedere laatste zaterdag

Er is dus permanent werk op de Thabor. Daarom voorzien we een beheersnamiddag iedere laatste zaterdag van de maand (behalve juli en augustus) van 13u30 tot 17 u. Iedereen is welkom. Iedere maand of één enkele keer. Geen ervaring vereist. Een zinnig werk gegarandeerd. Geef wél op voorhand een seintje aan Willy Paessens zodat hij de nodige organisatorische en administratieve maatregelen kan treffen (paessenswilly@scarlet.be - 02/466.43.90) Op 28 mei bouwen we 'mutsaards' en op 25 juni valt er een pak maaisel af te voeren. Een goede gelegenheid om eens een druppel zweet te plengen voor de natuur...

Marc Bruneel

Contactpersonen:

Algemeen: Eric De Jonge

02/567 04 38 – eric.dejonge@skynet.be

Vogels & Thaborberg: Willy Paessens

02/466 43 90 – paessenswilly@scarlet.be

Amfibieën: Alain Goethals – 02/569 50 13

Amfibieënwerkgroep.dilbeek@versateladsl.be

Persrelaties: Myriam Wouters & Erik Loosveldt

02/567 25 11 – erik.loosveldt@advalvas.be

Inschrijving voor activiteiten: Louis De Leeuw

02/569 27 28 – louisdeleeuw@skynet.be

rekening: 000-3250101-19

Natuur•contact & website: Marc Bruneel

02/466 63 28 – info@natuurpunt-dilbeek.be

website: www.natuurpunt-dilbeek.be



Lidmaatschap nog niet vernieuwd?

Contacteer dringend Louis De Leeuw
(02/569 27 28 – louisdeleeuw@skynet.be)

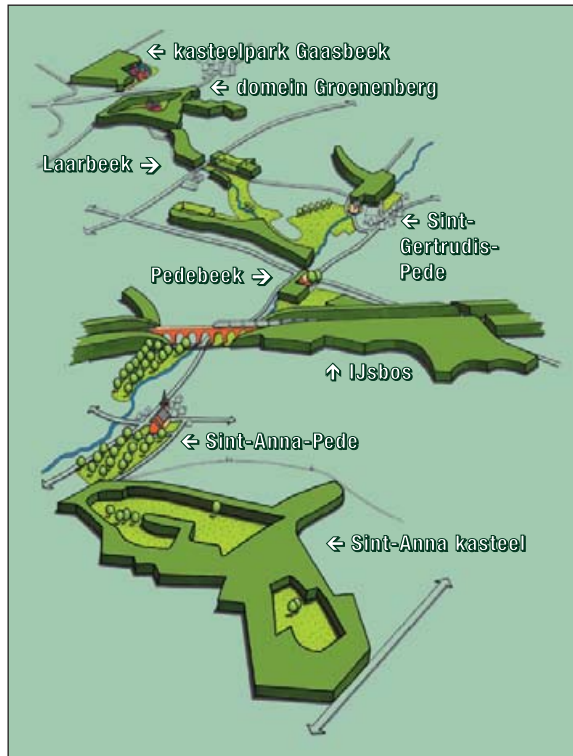
Het Bruegelproject: hopen of wanhopen?

De vorige Vlaamse regering lanceerde in 2000 een ambitieus actieprogramma om vanuit één visie de behoeften van natuur en mens, verleden en bededen, ecologie en cultuur in de Groene Gordel rond de hoofdstad harmonisch en duurzaam met elkaar te verbinden: het Bruegelproject. Gelijk met de budgetten slonk na de regeringswissel blijkbaar ook het enthousiasme voor de hele onderneming. Is er nog hoop op concrete realisaties?

Groene netwerken

Het Bruegelproject beoogde de ontwikkeling van drie grote groene netwerken:

1. In het westen: de Bruegelvallei die loopt van de domeinen van Gaasbeek en Groenenberg langs de valleien van Laarbeek, Molenbeek en Pede over het kerkplein van Sint-Anna-Pede tot het park- en natuurgebied rond het Sint-Annakasteel in Dilbeek. Eenmaal uitgevoerd moet deze Bruegelvallei een aaneengesloten structuur van bos, natuur, park en landbouw vormen van acht kilometer lang en 275 ha groot.
2. In het zuiden en oosten wordt de groene zone tussen Zenne en Zoniënwoud uitgebreid met belangrijke bos- en natuurgebieden. Zo kan er een zo goed als gesloten geheel van in vogelvlucht ongeveer 25 km lang ontstaan
3. De zone Grimbergen-Vilvoorde; deze structuur verbindt de Tangebeekvallei, het domein Borgt, de Maalbeekvallei en het oude vliegveld van Grim-



↑ Het "gedroomde" ecologische netwerk van de Bruegelvallei.

↓ Aan deze ereboog voor Napoleon in het park van Gaasbeek begint de Bruegelvallei.

bergen. Het gemeentelijk park Prinsenbos sluit, op een paar honderd meter na, de ring.

De Bruegelvallei

Om haar doelstellingen te realiseren wil(de?) de Vlaamse overheid 174 ha aankopen of beheren in de valleien van de Pede en de Laarbeek. Het zou daarbij in de eerste plaats gaan om de overdracht van gronden van de federale staat naar het Vlaams Gewest. Met andere partners, zoals gemeenten en natuur-vzw's, zou men via beheersovereenkomsten samenwerken om samen tot één visie en één beheer te komen. En een aantal gronden zou de Vlaamse overheid van privé-eigenaars kopen, met respect voor (vooral) economische realiteiten en met grote eerbied voor de historische rol van landbouwers bij het open houden van het landschap. Aminal, die het ecologisch luik van het project zou moeten waarmaken, stelde een kaart op met te verwerven en te beheren gebieden. Enige ambitie kan/kon de auteurs niet ontzegd worden want zowel het domein van de watermo-

len van Sint-Gertrudis-Pede (eigendom van de gemeente Dilbeek en beheerd door de vzw Dilbeeks Erfgoed) én het domein van het Sint-Anna-kasteel (privé-bezit) prijken op het verlanglijstje. Helaas is nog maar bitter weinig gerealiseerd.

Toekomst onduidelijk

Het is vooralsnog onduidelijk waar de huidige Vlaamse regering naar toe wil met dit Bruegelproject, dat tot dusver vooral culturele uitstraling heeft gekregen met onder andere een aantal geslaagde evenementen aan het kasteel van Gaasbeek. In het budget voor natuuraankopen werd alvast gesnoeid. Hoopvol is wel dat minister Peeters in zijn beleidsverklaring stelt dat natuuraankopen in de Vlaamse rand prioritair zijn. In de *Randkrant* verklaarde ook minister Vandenbroucke dat hij de Rand heel belangrijk vindt.

Van cruciaal belang

Voor de natuur in de Vlaamse Rand is de creatie van ecologische netwerken – en dus ook de uitvoering van het Bruegelproject – van cruciaal belang. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat een duurzaam voortbestaan van dieren en planten wel degelijk mogelijk is in kleine arealen, op voorwaarde dat de verschillende deelpopulaties met elkaar in verbinding kunnen blijven. Dat kan via corridors, smalle doorgangen van het ene natuurgebied naar het andere. Het kan ook via stapstenen: natuurlijke oases die zo dicht bij elkaar liggen dat een populatie zich in geval van nood via die stapstenen in veiligheid kan brengen. Wetenschappers spreken van netwerkpopulaties, een type dat in Vlaanderen – nood-





gedwongen – heel vaak voorkomt. Een ecologisch netwerk helpt ook de landschappelijk waardevolle open ruimte vrijwaren en biedt veel mogelijkheden op cultuurhistorisch vlak. Bovendien helpt de realisatie van het Bruegelproject de verdere verstedelijking – en de daarmee gepaard gaande verfransing – van de Vlaamse Rand tegen te gaan.

Kansen voor natuurgericht beheer benutten

Al staat de oorspronkelijke, ambitieuze aankoopstrategie dan op de helling, de kans op een coherent natuurgericht beheer in de Bruegelvallei bestaat nog altijd. Maar dan moet er wel werk van gemaakt worden.

Een en ander kan worden bereikt door voor bepaalde problemen ecologische oplossingen te kiezen en zo win-win situaties te creëren. Een voorbeeld is de aanleg van gecontroleerde overstromingsgebieden. De toenemende urbanisatie leidt tot méér en méér verhardingen waardoor de Pedebek wel eens overstroomt op plaatsen waar dit niet gewenst is, zoals aan de Koeivijverstraat. Daarom bestudeert de Provinciale Dienst voor Waterlopen momenteel de optie om overstromingsgebieden te creëren op een manier die de ecologische potenties van de vallei benut. Het overstromingsgebied aan de Oosthoekstraat in Sint-Martens-Bodegem toont aan dat een gecontroleerd overstromingsgebied, mits enig beheer, een belangrijke ecologische nevenfunctie kan vervullen. Voorwaarde is wel een bevredigende waterkwaliteit en dat is nog lang niet het geval in de Pedevallei. De brood-

nodige collectorwerken van Aquafin laten helaas op zich wachten. De ecologische impact van deze collectorwerken zal trouwens overwegend positief zijn, aangezien de collector hoofdzakelijk onder straten wordt aangelegd. De impact van overstortvervuiling die ontstaat bij hevige regenval, als de collector het regendebiet niet meer kan slikken, valt nog af te wachten.

En andere voorbeeld is de aanleg van het Gewestelijk ExpresNet (GEN) met de ontubbing van de bestaande spoorlijn Brussel-Denderleeuw. De aanleg brengt weliswaar het Ijsbos, een van Dilbeekse belangrijkste natuurgebieden, zware klappen toe, maar via goed gekozen compensaties voor wat verloren gaat, zou de ecologische structuur van de vallei kunnen worden versterkt. Natuurpunt formuleerde al suggesties in die richting en hoopt dat de Vlaamse Overheid intussen ook inziet dat ze deze kans niet mag missen. Afwachten wat de definitieve versie van het milieueffectrapport oplevert.

Een ander bruikbaar instrument zijn beheersovereenkomsten. Om het natuurpotentieel van het Pedemolendomein te realiseren moet Aminal werk maken van een akkoord met de gemeente Dilbeek. Ook het herstel van de hoogstamboomgaarden aan het Bruegelkerkje van Sint-Anna-Pede moet op die manier te realiseren zijn.

Hoog tijd dat Vlaanderen het Bruegelproject nieuw leven in blaast door een aantal nieuwe accenten te gaan leggen en daarmee bewijst een echt Randbeleid te willen voeren. *Eric De Jonge*

Verken de Dilbeekse natuur met Natuurpunt!

De komende maanden krijgt u ruimschoots de kans de mooiste en de boeiendste groene hoekjes van Dilbeek te leren kennen tijdens de geleide voorjaarswandelingen van Natuurpunt.

Op **1 mei**, de Dag van de Arbeid, kan u met ons verpozen op de **Thaborberg** en op Hemelvaartsdag, **5 mei**, kan u af dalen in de **Wolfsputen**. Rond deze tijd van het jaar tonen deze gebieden zich op hun mooist. Niet te missen dus. Kinderen zijn welkom en kunnen op een speelse manier kennismaken met de natuur via een aangepast programma. Op **5 juni** is de **Thaborberg** weer aan de beurt.

Op **19 juni** wandelen we van het **Begijnenborrebos naar de rand van Sint-Martens-Bodegem** en terug. Onderweg hoort u verhalen over millenia-oude, maar ook heel recente gebeurtenissen die dit landschap hebben bepaald.

Een wandeling in dezelfde trant gaat op **31 juli** van **Scheutbos naar de Kattebroek**, langs ons reservaat op de Thaborberg.

Vertrekuren en afspraakplaatsen vindt u in de agenda op de voorpagina. Loop eens mee en laat u verrassen door de natuur in Dilbeek.

Noteer alvast in uw agenda! zaterdag 27 augustus Barbecue

Welkom vanaf 18.30 u in het Castelhof (bij Station Sint-Martens-Bodegem)

Pittige hapjes, zachte prijsjes...

Inschrijven bij Louis De Leeuw

02/569 27 28 – louisdeleeuw@skynet.be



VELT activiteiten

zondag 22 mei

Open Tuin bij Dirk Kerckhofs

St-Elooistraat 6, St-Martens-Bodegem

vrijdag 24 juni, 20u

De teelt van aardbeien: van stek tot oogst

voordracht Yves Hendrickx

Recreatiecentrum, Keperenbergstraat 37, 1701 Itterbeek

zaterdag 2 juli, 9 u

Daguitstap

Voormiddag: de ecologische siertuin van Frans De Smedt

Namiddag: het bio-tuinbouwbedrijf van Philippe Sergooris

De 47 are grote tuin van Frans De Smedt kent een grote variatie tussen open en gesloten ruimten en verbergt vele verschillende hoekjes. Je vindt er zowel oudere als jongere aanplantingen. De nadruk ligt op de siertuin, maar de integratie van een moestuin, geiten en kippen vind je er ook. 's Middags kunnen we iets eten in het Leireken in Steenhuffel, een voormalig stationsgebouw. In de namiddag plannen we vervolgens een geleid bezoek aan het bio-tuinbouwbedrijf van Philippe Sergooris te Steenhuffel.

Inschrijvingen: tel/fax 02/56947 82



natuur in de kijker

De Steenbergstraat is zo'n straat die er gewoon om vràgt te worden opgenomen in de een of andere wandelroute. Ze volgt de valleirand van de Zibbeek, tussen de Suikerbergstraat en de Heygemstraat in Sint-Martens-Bodegem. Een verkenning...

Om de omgeving te verkennen, start je best je wandeling aan de Bodegemstraat en sla je de Brusselweg in, ongeveer rechtover de Vlaanderenlaan in de verkaveling Rondendbos. Al gauw kom je in de Bufkensstraat terecht, die afhelt naar de vallei en de Steenbergstraat. Op die helling langs de Bufkensstraat bevinden zich 2 eikenbosjes: het Groot Eiken en het Klein Eiken.



De Steenberg

Een aansluitend weilandje heet op het kadaster "Steenberg". Senioren met een sterk geheugen weten nog dat in de buurt een kareeloven actief was tot in de jaren '20 van vorige eeuw. Er werden bakstenen vervaardigd uit de relatief dikke leemlaag die op de helling voorkomt. Wellicht zijn de "Eikens" ontstaan op afgegraven percelen, die na het "uitpoelen" niet langer meer interessant waren voor de landbouw.

In het Klein Eiken tref je hopen tuinafval aan: woningen zijn niet veraf en van composteren, mulchen of een recyclagepark hebben ze hier blijkbaar nog niet gehoord. Maar je vindt er ook een merkwaardige tapijt van maagdenpalm met daartussen slanke sleutelbloem, muskuskruid, wilde narcis, wilde hyacint, bosanemoon, speenkruid en gevlekte aronskelk. De maagdenpalm ontsnapte misschien uit een tuin in de buurt, waar hij als bodembedekker fungeerde, maar de rest is beslist origineel wild. De nabije Rondendbos zag blauw van de wilde hyacint vòòr de misdadige verkavelingen er hun werk deden. De plant moest dus niet van ver komen om het Klein Eiken in te palmen. Het Groot Eiken is niet te bezichtigen, want er werd een villa in gebouwd: het droeve lot dat heel wat kleine natuurgebiedjes ten deel valt...

Verderop, langs de Steenbergstraat, loop je eerst nog voorbij een typische landelijke woonzone – een lint van huizen met de onvermijdelijke cypressen er omheen – maar uiteindelijk bereik je een nat valleibos met de klassieke boomsoorten als els, wilg, es en populier. In het schitterende voorjaarstapijt op de bodem vallen vooral de grote, gele bloemen van de dotters op. Maagdenpalm en wilde hyacint tref je hier niet meer aan, de andere voormelde soorten wel. Het bos wordt duidelijk niet meer door de mens gebruikt. Dat merk je aan de talrijke omgevallen bomen. Dit is niet altijd zo geweest. Tot voor de Tweede Wereldoorlog speelde het bos een rol in de landbouwbedrijvigheid in de omgeving. Voornamelijk in de winter haalden de boeren er hakhout en sprokkelhout uit: brandhout voor onder andere hun bakovens en geriefhout voor spadestelen of andere werktuigen. Het vervoer gebeurde met paard en kar, ook als er al eens een boom verkocht werd. Het bos werd nooit kaalgekapt en de hakhoutexploitatie maakte de ontwikkeling mogelijk van het voorjaarsbloementapijt, waar we nu van kunnen genieten. Een brutale kaalkap kwam er wel in de eerste jaren van 1970, voor de aanleg van 2 gasleidingen van Fluxys. Je ziet er nog de sporen van.

↑ Hopelijk blijft het bij die ene villa in het Groot Eiken. Gedenk het lot van de Rondendbos...

↓ De lage gronden in de Zibbeekvallei hebben een waterbergende rol te spelen.

Even verderop, een volgende aantasting: de verbreding en verharding van een voetweg, die de Steenbergstraat met de Poverstraat verbindt, tot een berijdbare weg, die leidt naar een inmiddels verdwenen weekendverblijf. De plaatselijke ophoging van de vallei, opgestapelde bouwmaterialen, hoge cypressen, een kunstmatig vijvertje én een elektriciteitskast – die nog aangesloten is! – laten zien hoe je met een nat valleibos best niet omgaat...

Als we verder wandelen richting Heygemstraat, komen we aan natte graslanden, met ook hier weer een illegaal weekendverblijf dat dit jaar een nieuwe, even illegale, houten afsluiting kreeg, langs de Poverstraat! Pinksterbloemen eisen de aandacht op en in het voorjaar, als er nog grote plassen op de weiden staan, pleiste-



ren hier ganzen, wilde eenden, meerkoe-ten en waterhoentjes. Onze amfibieën-werkgroep moet hier ook eens langskomen... Knotwilgen en alleenstaande populieren verfraaien het landschapsbeeld. De weiden worden op diverse wijze be- heerd: louter als maaiweide, als graaswei- de voor runderen en als paardenweide. Verschillen in soortenverscheidenheid en de oprukkende brandnetels in de paarden- weide vallen op: beweiding door paarden op kleine percelen – wat meestal gebeurt – is nefast voor de natuur.

Wie denkt dat dit valleitje geen maat- schappelijke functie meer heeft, behalve voor illegale weekendverblijvers en na- tuurwandelaars, zit fout. De waterberging in en op de valleibodems is essentieel voor het tegengaan van overstromingen in Sint-Martens-Bodegem. De Zibbeek voert immers niet alleen het water van de Steen- berg af, maar ook van een ruim stroom- gebied dat zich uitstrekt tot het (deels ons) Begijnenborrebos en de Ninoofsesteenweg in Schepdaal. Hoe meer riolering er wordt aangelegd en hoe meer verharde opper- vlakten hierop aangesloten worden, hoe meer er moet rekening gehouden worden met de waterbergende rol van deze valleig- ronden. Het verdient dan ook aanbeve- ling om de illegaal opgehoogde percelen weer af te graven en om van dit gebied een gecontroleerd overstromingsgebied te maken, vanzelfsprekend met inachtna- me van bestaande ecologische waarden en met mogelijke verdere natuurontwikke- ling van moeras- en watervegetaties tot ge- volg. Voorwaarde is wel dat alle versprei- de afvalwaterlozingen van de Zibbeek wor- den afgekoppeld, ook die van de Steen- bergstraat. De stekelbaarsjes, die we vorig jaar weer zagen langs de door Aquafin ge- saneerde Poverstraat, kunnen dan hun leefgebied in de hele vallei weer innemen, als vanouds. *Eric De Jonge*

Wie bij lezen van dit stukje het spoor is kwijt geraakt, wandelt best met ons mee op **zondag 19 juni**. We starten om 14 uur aan het Begijnenborrebos (ons minireservaatje aan de Snikberg- straat, er zal een vlag hangen) en wandelen door de Zibbeekvallei naar Bodegem (en terug).



Nacht van de duisternis

De telescopen stonden klaar in de Donker- straat te Gaasbeek, maar de weersomstan- digheden gooiden roet in het eten: geen sterren, zelfs geen maan te zien door de erwtensoepmist. Bijzonder jammer vonden de ruim 80 belangstellenden die door Bruno Raeymaekers deskundig werden geïnformeerd over het probleem van de lichtpollutie in Vlaanderen.

Aankoop in Zobbroek

Begin maart kon onze buurafdeling Natuurpunt Leeuwse Natuurvrienden 3,5 ha natuurgebied aankopen in de Zobbroekvallei te Vlezenbeek. Ons Dil- beeks Natuurpunt-lid Guido Van Den Ende bracht de suggestie aan en be- middelde bovendien bij de koop. De bovenloop van de Zobbroekbeek her- bergt waardevol bos met o.a. boszeg- ge, bosanemoon, gewone salamonszeg- gel, reuzenzwenkgras en eenbes.



Onze gehaaide marketenters brach- ten zomaar eventjes 419 boompjes aan de man ten voordele van **Kom op tegen Kanker**. Dat bracht het totaal voor Vlaanderen op 55000!



De **zwerfvuilactie** van 29 februari rond de Thaborberg le- verde – helaas! – opnieuw een rijke buit op: 374,5 kg. Dank aan de hele opruimploeg!

De jongste Natuurpunter!

Pril familiegeluk bij ons kernlidkoppel Kristien De Meerleer en Joris Bekaert. Op 31 maart kreeg dochter Britt er een broertje bij: Olivier. Onze hartelijkste gelukwensen!



Wij hamsteren jouw lege inktpatronen*

Breng je lege inktpatronen en tonercassettes naar onze containers!

De eerste vind je in de Westrand in de gang naar de bibliotheek. De tweede staat voor de deur bij René Vlamir, Dr. R. Lambrechtslaan 97 1700 Dilbeek en is 7 dagen op 7 de klok rond bereikbaar...



weetjes / waarnemingen

Deze pagina staat open voor mensen die graag hun kennis en hun waarnemingen met anderen delen. Iets interessants gelezen? Maak er eens een korte samenvatting van. Iets bijzonders gezien? Laat het ons weten. En natuurlijk is het leuk als u er zelf een illustratie bij kan leveren, maar een noodzaak is dat niet. Stuur uw bijdragen naar Marc Bruneel (zie voorpagina voor contactgegevens).

Molshoopmisterie opgelost!

Waarom duiken putje winter plots overal molshopen op? Willy Paessens bezorgde ons een heel aannemelijke verklaring. Als de winterkou dieper de bodem in dringt, gaan de regenwormen zich dieper ingraven. Daardoor levert het gewone gangenstelsel van de mol niet voldoende voedsel meer op en moet hij nieuwe, diepere tunnels aanleggen. De uitgegraven aarde deponeert hij boven de grond. Resultaat: molshopen alom!



Drama op zolder

Ten huize Roesems in Sint-Ulriks-Kapelle werden deze twee vleermuisummies gevonden in een vaas op zolder. De afmetingen en de donkere, afgeronde oren verraden dat het gaat om dwergvleermuisen. Het verschil in grootte laat vermoeden dat het gaat om een volwassene en een jong. Maar hoe komen die allebei in een vaas terecht?

Vleermuisjongen hangen niet hele dagen lui te slapen, maar klauteren rond en slaan als ze wat ouder worden hun vleugels uit om de vliegsperen alvast te oefenen.

↑ Requiem voor een stel onfortuinlijke dwergvleermuisjes

Ineke kijkt aandachtig toe hoe Donna een zendertje krijgt omgegorrd. →

nen. Daarbij dondert er zo nu en dan wel eentje uit de nok van het dak naar beneden. Misschien wel recht in een oude vaas als het noodlot toeslaat.

Zoogdieren hebben in vergelijking met ongewervelden, reptielen of amfibieën weinig nakomelingen. Daarom dragen ze veel zorg voor hun kroost. Vleermuismoeders – vaders zijn in geen velden of wegen te bekennen bij de opvoeding van een vleermuisjong – vormen daarop geen uitzondering. Er zijn waarnemingen bekend van vleermuismoeders die naast hun gevallen jong landen, wachten tot het zich aan haar heeft vastgeklampt – een bewijs van levenskracht – en dan kruipend langs de wand of muur omhoog zien te scharrelen.

Maar als het jong al behoorlijk groot is en de gladde wanden van een oude vaas geen houvast bieden, is het decor gezet voor een gruwelijk drama op zolder...

Marc Bruneel

Dikkopjes vliegen! Echt waar!



Vliegende dikkopjes? Dan hebben we het natuurlijk niet over kikkerlarven. Dikkopjes is ook de Nederlandse naam voor de *Hesperidae*, een groep van kleine dagvlinders met een opvallend grote kop. Ook de rest van het lichaam is nogal fors in verhouding tot de kleine vleugels.

Het groot dikkopje is bij ons één van de algemeenste Hesperidae. Het vliegt in onze streken van juni tot augustus. Het is te vinden in grazige weiden, op hellingen en in bermen, maar vooral langs bosranden met braamstruwelen. Er is één generatie per jaar. De volwassen vlinders beleven drie spannende weken in-

tense voortplantingswoede, maar dan is hun liedje uit. De groene rups leeft veel langer en overwintert zelfs. Ze voedt zich met verschillende algemene grassoorten, zoals kropbaar, zwenkgras en dravik. Als bescherming spint ze de grassprietten om zich heen samen tot een kokertje, waarin ze ook de winter doorbrengt. Om haar aanwezigheid niet te verraden kan de rups haar uitwerpselen van zich weg gooien met kamachtige flap aan haar achterlijf.

De vlinders rusten meestal in dezelfde karakteristieke houding: de achtervleugels gespreid en de voorvleugels daar half open scheef boven gehouden. Dikkopjes kunnen agressief zijn bij de verdediging van een pol gras of bloemen. Vanuit een uitkijkpost in een hoge plant of grasspriet doen ze plotselinge uitvallen naar passerende insecten. Niet alleen naar soortgenoten, maar ook naar vliegen en hommels.

De mannetjes en wijfjes van de het groot dikkopje zijn vrij gemakkelijk te onderscheiden: enkel de mannetjes hebben op de voorvleugels een zwarte langwerpige vlek, zoals die op de foto te zien is.

Lieven Roesems



Donna: geen radio, wel bezenderd!

Een zestal jaar geleden hielp Ineke, één van onze jonge leden, in Plancendael de ooievaar Donna te voorzien van een zendertje dat het mogelijk maakte al haar verplaatsingen te volgen (foto). Onlangs lezen we in Natuur•Flits: 'Ooievaar Donna vestigt een wereldrecord. Ze werd 2000 dagen continu gevolgd.' Ineke was apetrots op 'haar' Donna. Maar even later sloeg het noodlot toe: op 5 maart 2005 werd Donna in Noord-Frankrijk geëlectrocuteerd teruggevonden. Ze woog 3,9 kg en was, ironie van het noodlot, in goede conditie. 2033 dagen precies hadden we Donna kunnen volgen. Dat is nog altijd het wereldrecord. Ignés

natuur•dilbekenaren

Margaretha De Ridder kan bogen op een lijst van titels om u tegen te zeggen: doctor in de dierkunde, laureaat van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, ere-inspectrice van het Secundair en het Hoger onderwijs en ga maar door. Maar nooit trok zij zich terug in academische bogen torens. Integendeel, ze werkte jarenlang heel actief mee aan de Brusselse afdeling van de Wielewaal. Lange tijd woonde ze te Dilbeek, maar dan nam zij haar intrek in de seniorenwoning "Paloke" net over grens in Molenbeek. Waardoor ze mysterieus verdween van de Dilbeekse ledenlijst. André en Louis spoorden haar op en liepen langs voor een babbel...



Margaretha De Ridder: eeuwig actief

Mijn vader, vertelt ze, was een boerenzoon en moeder diende bij een Antwerps gezin. De boeiende gesprekken met de hovenier leerden moeder de natuur lief te hebben! Het zijn mijn ouders die mij de passie voor de natuur doorgaven.

Eerst studeerde ik scheikunde en daarna biologie. Met mijn scheikundige achtergrond had ik wel een stapje voor op de biologen. Mijn studieobject was "brak water". Als chemicus had ik de nodige achtergrond om mijn analyses zelf uit te voeren, daar waar biologen de hulp moesten inroepen van anderen. In '79 - '80 behaalde ik nog mijn doctoraat dat handelde over 'Raderdiertjes'.

In 1939 werden alle jonge mannen gemobiliseerd en ik, als laatstejaarsstudente, moest inspringen in de klas. Zo begon mijn onderwijs carrière in het Atheneum van Mechelen. Ik gaf er niet alleen wetenschappen, maar ook wiskunde en... zedenleer. Later werd ik inspectrice biologie en scheikunde in het officieel onderwijs en in de vrije normaalscholen. Vanaf 1958 werd ik dan ook inspectrice in alle vrije secundaire scholen. Een hele taak! Ondertussen richtte ik mee de vereniging voor leraars biologie op.

Na de oorlog verhuisde ik naar Aartselaar

↑ Margaretha De Ridder is nog altijd actief bezig met de natuur en wetenschap.

↓ In 1989, ter gelegenheid van zijn 40ste verjaardag bundelde Wielewaal Brussel 25 "kroniekjes" van Margaretha De Ridder in een nog altijd bijzonder lezenswaardig boekje.

en werd lid van Wielewaal Antwerpen. Normaal mochten de Wielewaal afdelingen van de toenmalige voorzitter alleen maar naar vogeltjes kijken... maar in Antwerpen zaten dissidenten die in het geniep ook andere takken der wetenschappen bestuurden. Toen ik van Niel naar Aartselaar verhuisde, ontdekte ik heel dicht bij elkaar twee volkomen andere werelden, zo verschillend waren fauna en flora. In Dilbeek dan weer, ontmoette ik in de Wolfspuiten de wilde narcis, hangende zegge, dotterbloem, eenbes, spekwortel, gevlekte orchis... maar nooit een rietorchis zoals sommigen menen te weten!

Toen ik in de jury zat van een jeugdwedstrijd van de Stichting Leefmilieu bekroonde ik mee een project voor de Ketelheide in Dilbeek. Leuk toch om mensen van bij ons te kunnen lauweren!

Feitelijk was ik het niet 100% eens met de fusie van de Wielewaal en Natuurreservaten. Het werd niet

helemaal wat ik ervan verwachtte. De uitstappen waren voor mij iets te veel op die van de vroegere Natuurreservaten geënt. En... zonder auto geraak je nergens aan de afspreekplaats!

Van de Thaborgberg weet ik dat daar een sanatorium stond. Maar ik reken erop dat Louis en André mij daar binnenkort eens naar toe brengen.

In 1983 begon ik aan een 'Kroniek van de planten' voor het tijdschrift van Wielewaal Brussel en ik hield dat zowat 20 jaar vol. Boeiend was dat. (Wij krijgen van haar een pak Kronieken en de toelating om die te gebruiken... dank Margaretha.) Na mijn pensioen bleef ik nog wat verder doen : twee dagen per week ging ik naar Gent waar nog een werktafel op mij wachtte. Eens 80 jaar jong stopte ik daarmee.

Als we met de deurklink in onze handen staan, vertelt ze ons nog dat zij zich momenteel bezig houdt met het opmaken van de verspreidingskaartjes voor de bijgewerkte uitgave van de plantenatlas van België. Eeuwig actief...

André Van Overberge & Louis De Leeuw

PS: Margaretha, we zorgen ervoor dat je opnieuw Dilbeekse informatie krijgt...





De Groene Specht

Voor kinderen van 7 tot 12 jaar

Fladder- en zoembeestjes vangen, leren kennen en weer vrijlaten

Zondag 1 mei, 14 tot 16 uur

Afspraak: Thaborberg, parking Sint-Michielsheem, Kattebroekstraat 199 (afrit 12 op ring, richting Berchem)

Donderdag 5 mei, 14 uur tot 16 uur

Afspraak: Wolfspuiten, ingang Westrand, Kamerijklaan.

Waterbeestjes vangen, leren kennen en weer vrijlaten

Zondag 5 juni, 10 tot 12 uur

Afspraak: ingang Westrand, Kamerijklaan
Niet vergeten: laarzen, loep, visnetje



vrijdag 1 juli



CHLOROPHYLLE

Daguitstap naar Parc Chlorophylle

Vrijdag 1 juli. Lessen en examens hebben we achter de rug, maar papa en mama moeten nog koffers pakken voor de échte vakantie. Herken je dat bijna-vakantie-gevoel? En heb je al zin om er op uit te trekken? Ga dan mee met De Groene Specht de natuur van de Ourthevallei ontdekken.

In de voormiddag bezoeken we Chlorophylle, een gloednieuw bosrecreatiepark in Dochamps. We maken er spelenderwijs kennis met alles wat leeft en beweegt in de Ardense bossen. In de namiddag verkennen we La Roche, o.a. met zijn dierenpark en maken we een tocht langs de Ourthe. Hoe kun je de zomer-vakantie beter inzetten?

Speciaal voor kinderen tussen 7 en 12 jaar (maar ouder mag ook). **Vertrek** om 9 u aan Westrand; **terug** om 18 u. **Prijs:** 15 € per persoon. **Meebrengen:** pick-nick, drank of drinkgeld, handdoek, laarzen! **Inschrijven** bij Louis De Leeuw, uiterlijk tot 15 juni (louisdeleeuw@skynet.be of 02/569.27.28).



Zaterdag 14 tot maandag 16 mei

Ini-pinksterweekend (Ini + Gewoon)

Natuur-fun van zaterdag 11 u tot maandag 17 u. Mét overnachting in de chirolokalen van Strijland. Contact: Bert Van der Auwermeulen 0486/29 57 68 - bertvda@hotmail.com

Zaterdag 21 mei, 12.30 - 17 u

Hallerbosbezoek (Ini + Gewoon)

Samen met de JNM'ers van Zuid-West Brabant en Noord-Oost Brabant.

Meebrengen: picknick

Contact: Tijs Boelens, 054/56 68 36 of tijsb@tiscali.be

Zondag 28 mei, 14 - 17 u

Piepactiviteit in de Wolfspuiten (Piep)

Waar: Hoofdingang van de Wolfspuiten (aan CC de Westrand)

Contact: Sanne Boelens 054/56 68 36 of ekkikketje@hotmail.com

Zondag 29 mei, 14 - 17 u

Vlinderactiviteit (Ini + Gewoon)

Waar: voetbalplein van Sint Martens Lennik

Meebrengen: vlindernetjes, vlindergidsen ...

Contact: Maarten en Dries Kestemont
Daarna afdelingsvergadering: iedereen die een inbreng wil hebben binnen JNM Pajottenland is welkom.

Waar: bij Maarten en Dries thuis, Olmenlaan 60, 1750 Lennik

* piep=8-12 jaar, ini=12-15 jaar, gewoon=tot 25 jaar

Beste natuurvriendjes: Torretje ontbijt...



Torretje heeft nog maar net gezeegd dat hij wil opstaan, of daar komt hun woelmuisje al aangelopen met Muisjes sloffen. Muisje geeuwt even en steekt dan haar voeten in de pantoffels. Ze sloft naar de oven en legt enkele kleine droge takken hout op het vuur dat nog smeult van gisterenavond. Zodra de vlammen groter worden legt ze er dikkerre takken op. Ze zet een paar emmers water voor het bad op het vuur en daarna een keteltje voor de thee.

Torretje staat dan ook op, schiet zijn pantoffels aan en hangt zijn muts aan een haakje in de badkamer; veel meer valt er niet uit te kleden: kabouters slapen altijd in hun blootje. Het warme en het koude water worden gemengd en Torretje kan in bad stappen. "Net goed", zegt hij. Uit het zeepbakje neemt hij een handvol zeepkruid*, wrijft het fijn in het water dat overvloedig gaat schuimen. Ondertussen kleedt Muisje zich aan (ze gaat straks wel in bad). Terwijl Torretje zich wast en afdroogt, dekt Muisje de tafel. Torretje maakt het



122. Saponaria officinalis L.
Saponeurtje; Pfl.-W.

bakje van de woelmuizen** leeg in het WC en gaat in de huiskamer bij zijn vrouwtje aan de ontbijttafel zitten.

Hoe ziet zo een ontbijt in een kabouterfamilie eruit? Eerst en voor alles: brood van graan en eikels en kruidenkoeken. Een omeletje wordt gemaakt met eitjes van kleine zangvogels**, margarine gemaakt met zonnebloem- en raapzaadolie. Dé lekkernij wordt een pannetje gebakken paddestoelen; de kabouters kennen vele tientallen soorten. De belangrijkste zijn: de parasolzwam, de gele ridderzwam, de hanenkam, het eekhorntjesbrood, de weidechampignon, de hoorn van overvloed, de russula, de heksenboleet en de morielje***. Als beleg komt er jam van bosbessen, frambozen of bramen op tafel. Miereneieren kunnen op de boterhammen gestrooid worden, die zien er dan uit als een boterham met chocoladekorrels. Daar wordt dan thee bij gedronken: munt, rozenbottel of lindebloesem.

Ja, ja, dat is een heleboel, maar kabouters eten dan ook maar twee maal per dag. Nadat ze lekker heb-

ben ontbeten en Muisje de tafel heeft afgeruimd maakt ze Torretjes spullen voor onderweg klaar: uitgeholde eikels met thee en enkele koeken gebakken met meel uit verschillende graansoorten. Zo heeft Torretje voldoende kracht voor de lange dag; Je weet immers nooit wat hij allemaal tegen komt.

Tenslotte steekt Torretje zijn pijp aan (aja, kabouters roken nog, maar alleen pijp) en gaat nog wat aan tafel zitten. Samen bespreken ze de dag die gaat komen en het werk dat moet gebeuren. Vandaag moet hij zeker hout sprokkelen, zijn kruidentuin gaan wieden, zaaien, schoffelen, snoeien en mischien al oogsten. "Torretje vergeet niet wat daslook mee te brengen voor vanavond in de sla", vraagt Muisje. "Zeker; schat ik zal er aan denken", antwoordt Torretje.

* zeepkruid: Saponaria officinalis

** eitjes van zangvogels, woelmuisjes: we komen er later op terug

*** de paddestoelen ken je zeker en vast niet allemaal; vraag uitleg aan je juf of meester! Wil je het zeker weten? Ga met de Groene Spechtjes mee op paddestoelenwandeling op 16 september.

Wordt vervolgd...

Hugo

